Pɔɔli gbaŋ dieke dı gʊtına bule ʊ maagına a yı Korinti tıŋ vuosi wʊnna

1 Manıŋ Pɔɔli vuodieke Ɲmıŋ dı vʊarına dı
n yi Yisa Masia tʊntʊntʊ aŋaŋ tı nımbʊa Tim-
oti maagınana gbaŋkʊ gie, a yıa nınıŋ Ɲmıŋ
vuodiekemba dı benne Korinti tıŋ ma aŋaŋ
Ɲmıŋ vuodiekemba dı benne Akaya tıŋgbaŋ
mana.
2 Tı Chɔɔŋ Ɲmıŋ aŋaŋ tı Yɔmʊtieŋ Yisa Masia
suŋŋi nı ta bı yı nı sʊgıdʊagıŋ.

Pɔɔli die dı waasına Ɲmıŋ dene

3 Nı vaa tı waası Ɲmıŋ, vuodieke dı yine tı
Yɔmʊtieŋ Yisa Masia Chɔɔŋ wa, ta bı yi vuodieke
dı chıgınana tı zɔɔlıŋ pam wa ta tı suŋŋiŋ mana
dı nyına ʊ jigiri. 4 Ʊ suŋŋe tı mıŋ tı wumugisike
me, amʊ tı nan bıagı a suŋŋi vuodiekemba dı
benne wumugisike yiri yiri me wo aŋaŋ suŋŋi
dieke tı tuone a nyıŋ wʊnıŋ Ɲmıŋ jigiri. 5 Tı
wahala diile Masia wıa dı dala die wo, die gbaŋ
gbaŋ tı suŋŋiŋ nan dı dala wʊnıŋ Masia wıa.
6 Dıı yi tı die wahala, dı yiwo nı suŋŋiŋ aŋaŋ
nı gbatıtaanıŋ wıa. Dıı yi tı ye suŋŋiŋ, dı yiwo
nı wıa, dı tı suŋŋi nı, ta nı gbaŋ nı ye suguru
ta bıagı a dii wahala sıba tı dine dene wo. 7 Die
wıa, tı ka chıga ŋmaamıŋ nı wıa, dama tı sıba
a baarı nı dine wahala sıba tı dine die wo, die

gbaŋ gbaŋ nı nan dı yese suŋŋiŋ sıba tı yesinene die wo.

8 Tı nımballı, tı yaala tı balı nı mıŋ yaa gamma wahala dieke tı dine Asia tıŋgbaŋ ma. Die wahalıka die faası dala mıŋ a tıaŋ tı hagırıŋ ta die tı bı wo tama dı tı nan dı bie tı miivoli me, 9 ta die yile dı tı baa tı kpi mıŋ. Naa die yiye mıŋ dı ka dagı tı dı tı daa yallıma tama tı gbaŋ gbaŋ tı ma, ama tı nagıma tı yada a yi Ŋmıŋ nyıına ma ma, vuodieke dı sʊgırınana kunti a nyına kuŋ me wo. 10 Wʊnıŋ die ʊ gbatına tı a nyıŋ kuŋ daampɔyı ma, ta ʊ nan bı a gbatı tı a taaŋ; tı yaa wa tama ʊ ma ta sıba dı ʊ nan dı gbata tı saŋŋa mana mıŋ. 11 Nı suŋŋi tı aŋaŋ Ŋmıŋ jʊʊsıŋ, amʊ Ŋmıŋ nan tuo vuosi pam dı jʊʊsınana a yıa tı wa jʊʊsıŋ, ta nan suŋŋi tı, aŋ vuosi pam nan waası wa tı wıa.

Yaa gamma Pɔɔli sıŋsamıŋ tarıgıŋ wıa

12 Wudieke tı yalla kuule yiwo naa: dı tı bıagı bala dı wudieke mana tı yine tıŋgbaŋka gie me die tı yiye mıŋ aŋaŋ ŋmıŋchıgıla aŋaŋ sʊgıyıalıŋ dieke dı nyınna Ŋmıŋ jigiŋ, die die dı faası yi saŋŋa dieke tı bene nı jigiri. Ŋmıŋ suŋŋiŋ wıa die vana tı beri die wo daa vuota yıaŋ. 13 Tı maaga wudieke nı baaŋ bıagı a karıŋ ta sıba a chıası a yıa nı, ama ta yaa tama dı nı nan keŋ sıba ha vıınıŋ, 14 sıba nı wone sıba tı wıaha bıta die wo, dı nı nan keŋ a sıba a mana ta kuule tı wıa sıba tı gbaŋ tı bala tı kuule nı wıa wa daa dieke tı Yɔmʊtieŋ Yisa Masia dı bala ʊ keŋ wo.

15 Die n wɔŋ sıba naa wıa ta die saŋ dı n
yiŋŋi keŋ kaagı nı, amʊ nı nan ye suŋŋiŋ bule.
16 Dama die n saŋya mıŋ dı n keŋ kaagı nı maŋ
keŋ tıaŋ gara Masedonia tıŋgbaŋ ma, ta bı keŋ
a kaagı nı maŋ keŋ yiŋŋi kieŋ, aŋ nı suŋŋi mıŋ
aŋ n ga Judia tıŋgbaŋ ma. 17 Die n sıŋsaŋkaha
die yiwo laalıŋ? Yaa wudieke die n sana dı n
yiwo die yiwo sıba tıŋgbaŋka gie vuosi dı ŋaana
bala dı, “Wa, wa” ta kʋaŋ chaaŋ ba bı bala dı,
“Aayı, aayı ” die wo? 18 Ama Ɲmıŋ vuodieke dı
yine wusietieŋ wo yiwo n daansıatieŋ, dı nʋa
dieke die n yı nı wa ka yi “Wa” aŋaŋ “Aayı.”
19 Dama Yisa Masia vuodieke dı yine Ɲmıŋ Bʋa,
vuodieke manıŋ aŋaŋ Salasi aŋaŋ Timoti die dı
mʋʋlı ʋ wıa a yı nı wa, ʋ ka bala dı, “Wa” ta
yiŋŋi bala dı, “Aayı”, ama ʋ ma jaaŋ mana yiwo
“Wa.” 20 Dama ʋ yine “Wa” Ɲmıŋ nʋa mana ma.
Naa wıa tı bala dı, “Wusie” Yisa Masia ma, amʋ
Ɲmıŋ ye bırıŋ. 21 Ɲmıŋ die vʋarına tı aŋaŋ nı
dı tı tʋmma tʋʋma, ta ʋ mıŋŋı a zieŋ tınıŋ Masia
ma, 22 wʋnıŋ ʋ magılına tınıŋ dı tı yiwo ʋ sıtı,
ta ʋ woliŋ yi ʋ Halıkasıka tı sʋgıtı ma aŋ ka dagı
dı ʋ nan keŋ yı tı wudieke mana ʋ yına nʋaŋ dı
ʋ nan yı tı wa.

23 Ɲmıŋ yine n daansıatieŋ dı wudieke die dı
yine ta maŋ ka keŋ Korinti nı jigiŋ yiwo die n
ka yaala n datı nı tıbıŋ wıa. 24 Tı kaaŋ bıagı
a mugisi nı ta dagı nı nı mʋna nı yi yada die,
dama tı sıba dı nı yaa yada ta mıŋŋı zie vıınıŋ,
ama tı tʋma aŋaŋ nı dı tı dagı nı, nı baaŋ yi die
ta yallıma sʋgıfıalıŋ.

2

1 N saŋya mɪŋ dɪ n kaaŋ bɪ yiŋŋi keŋ nɪ jigiŋ
a yi nɪ sʊŋ chʊʊsɪ. 2 Dama dɪɪ yi maŋ chʊʊsɪ
nɪ sʊŋ, mɪnɪa bala ʊ tɪalɪ a yɪ mɪŋ sʊgɪfɪalɪŋ?
Daa nɪnɪŋ? 3 Naa wɪa die maŋ maagɪ gbanɪŋ
dama die n ka yaala n keŋ aŋ vuodiekemba dɪ
tɪnna mʊ ba yɪma mɪŋ sʊgɪfɪalɪkʊ, chʊʊsɪ n sʊŋ.
Dama n yaa tama dɪ n sʊgɪfɪalɪŋ yiwo nɪ gbaŋ
gbaŋ nɪ sʊgɪfɪalɪŋ mɪŋ. 4 Die n maagɪ gbaŋkʊ a
yɪ nɪ mɪŋ aŋaŋ sʊgɪchʊʊsɪŋ pam aŋaŋ nɪntaantɪ;
dɪ ka sɪɪ sɪba dɪ n yaala nɪ sʊŋ chʊʊsɪ mɪŋ ama
die n yaala nɪ sɪmma n faasɪna cho nɪ dene.

Vuodieke dɪ yine bɪaŋ naachaala wɪa

5 Dɪɪ yi nɪ wʊnyɪ dɪ yi wɪɪŋ ta n sʊŋ dɪ chʊʊsɪ, ʊ
ka yi a chʊʊsɪ wa n nyɪɪna ma, ama ʊ yi chʊʊsɪ
wa nɪ mana mɪŋ, dɪɪ yi ʊ ka chʊʊsɪ nɪ mana
ama nɪ jʊsʊ, n bala die dama n ka yaala n faasɪ
nagɪ nɪŋŋmɪna aŋaŋ wa wa wɪa. 6 Nɪ mana die
lagɪŋya mɪŋ a datɪ ʊ tɪbɪŋ die wɪa dɪ mʊ. 7 Ama
lele dɪ mʊ mɪŋ dɪ nɪ nagɪ chaa wa ta kpaŋŋɪsɪ
wa, amʊ ʊ kaaŋ dɪ yaa sʊgɪchʊʊsɪŋ pam ta nan.
8 N jʊʊsa nɪ, nɪ vaa ʊ sɪmma dɪ nɪ seŋ cho wo
mɪŋ. 9 Wudieke wɪa die n maagɪna nɪ gbaŋkʊ
gie yiwo naa, die n yaala n magɪsɪ nɪ mɪŋ a ye
dɪ nɪ tuose n nʊaŋ jaaŋ mana ma mɪŋ? 10 Dɪɪ yi
nɪ nagɪ vuoŋ tʊmbɪatɪ a chaa wa, n gbaŋ n nagɪ
a chaa wa mɪŋ, dɪɪ yi vuoke dɪ yi wudieke dɪ mʊ
dɪ n nagɪ chaa, n nagɪ chaa wa mɪŋ nɪ wɪa Masia
nɪŋŋa, 11 amʊ Sitaani da yesime sieŋ a gaaŋ tɪ,
dama tɪ sɪba ʊ sieti dɪ sɪna die mɪŋ.

Tirosi tɪŋgbaŋ wɪa

12 Die n gana a tʊgı Tirosi tıŋgbaŋ ma wa dı
n mʊʊlı Yisa wʊvıınaha die maŋ mıŋŋı dı Ɲmıŋ
yuori wa ʊ tʊʊma sieŋ mi mıŋ a yı mıŋ. 13 Ama
die dı faası mugisi mıŋ mıŋ die n kana ka ye n
nımbʊa Tatusi mi wo wıa. Die wıa, maŋ taaŋ
vuosi mi, ta tıaŋ ga Masedonia tıŋgbaŋ ma.

Masia dı yınana tı nyaŋŋıŋ dene

14 Tı mʊ tı bırıma Ɲmıŋ, dama tı taasına aŋaŋ
Masia wa wıa die vana tı nyaŋŋa jaaŋ mana
ma. Ɲmıŋ vʊarına tı dı tı yuori Masia dagı jigiŋ
mana; ta ʊ wʊvıınaha sıbıŋ sıı sıba tulaari dieke
nyʊʊgıŋ dı faasına vıına ta nyʊʊgı jigiŋ die wo.
15 Dama tı sıı sıba tulaari dieke nyʊʊgıŋ dı vıına
Masia dı nagına tı a yı Ɲmıŋ, ta nyʊʊgıbʊ dı
juo vuodiekemba dı yesinene gbatıtaanıŋ aŋaŋ
vuodiekemba dı kana ka yese gbatıtaanıŋ ma.
16 Vuodiekemba dı kana ka yese gbatıtaaŋkʊ nıŋ
jigiŋ, tı sıı sıba nyʊʊgı dieke dı yalla kuŋ a kieŋ,
ama vuodiekemba dı yesinene gbatıtaaŋkʊ nıŋ
jigiŋ, tı sıı sıba nyʊʊgı dieke dı yalla miivoli a
kieŋ. Vuoŋ wori a baaŋ bıagı tʊŋ tʊʊmaha gie.
17 Tı ka sıı sıba vuodiekemba dı nagına Ɲmıŋ
wıaha a bırıŋ nyʊŋ diilehe, ama tınıŋ nıŋ tı bala
wusie dama wʊnıŋ Ɲmıŋ tʊnna tı; die wıa tı bie
ʊ nıŋŋa, ta mʊʊla ʊ wıaha Yisa yiko me.

3

Yaa gamma Ɲmıŋ nʊahaalıŋ wıa

1 Naa bı dagı mıŋ dı tı daga tı gbaŋ mıŋ? Dı
yiwo talası dı vuoŋ maagı tı siara gbaŋtı a yı
nı? Yaa tı tuo tı siara gbaŋtı nı jigiŋ sıba vuosi
bataŋ dı yinene wo mıŋ? Aayı. 2 Nınıŋ nı yine tı

siara gbanıŋ ta marı tı sʊgıtı ma dı vuoŋ mana karıŋ a sımma. 3 Dı bie wo yaalıŋ ma dı nınıŋ nı yine Masia gbaŋkʊ mi ta ʊ maagı a tʊŋ tı aŋaŋ ka, dı ka yi gbaŋ dieke vuota dı maagına aŋaŋ jamaakıŋ nyaaŋ a dıısı tanteelikiŋ me, ama Masia die maagına ha aŋaŋ miivolitieŋ Nabidie Ɲmıŋ Halıkasıka vuota sʊgıtı ma.

4 Wudieke wıa n bala naa, yiwo tı yaa wa kpaadensiŋ Ɲmıŋ nıŋŋa Masia suŋŋiŋ wıa. 5 Tı ka daga tı gbaŋ dı tı nan bıagı yi wııŋ aŋaŋ tı gbaŋ gbaŋ tı hagırıŋ, ama Ɲmıŋ suŋŋiŋ wıa tı bıagı tʊma tʊʊmaha. 6 Wʊnıŋ ʊ vana tı mʊ aŋaŋ ʊ nʊahaalıkʊ wıaha tʊʊma; ta nʊahaalıkʊ ka yi Mosisi mırı diekemba die ʊ maagına wa, dı yiwo Halıkasıka sııtı. Mıraha die yaa wa kuŋ a kieŋ ama Ɲmıŋ Halıkasıka yıa tı miivoli dieke dı wone kpatıŋ.

Nʊahaalıkʊ chaanıŋ wıa

7 Saŋŋa dieke Ɲmıŋ die dı maagına ʊ mıraha a diisi tanteelikiri me wo, saŋka mi die ʊ chuulikpeŋkpııŋ die sʊʊŋ a vaa Mosisi nine dı chaaŋ; chaaŋkʊ wıa Izara vuosisi die ka bıagı a daansa wʊnıŋ Mosisi nine chaaŋ aŋaŋ ka chaaŋkʊ dı banana mana. Dıı yi mırı dieke dı yalla kuŋ a kieŋ wo dı keŋ aŋaŋ chuulikpeŋkpııŋ, 8 die nıŋ Halıkasıka tʊʊma sieŋ nıŋ nan faası dala pam a tıaŋ die. 9 Dıı yi mırı dieke dı dagına vuosi dı ba yaa bıabʊ die dı keŋ aŋaŋ chuulikpeŋkpııŋ, Ɲmıŋ Halıkasıka tʊʊma sie dieke dı vana vuosi dı bırıŋ vuovıınaha Ɲmıŋ nıŋŋa nan dı beri aŋaŋ chuulikpeŋkpııŋ a faası tıaŋ die. 10 Wusie, mıraha die dı keŋ waarı ka chuulikpeŋkpııŋ

dama chuulikpeŋkpɪɪŋ dieke dɪ tɪanna ka kenne.
11 Dɪɪ yi ta mɪrɪ dieke dɪ tɪaŋ gara die dɪ keŋ aŋaŋ
chuulikpeŋkpɪɪŋ, die nɪŋ Halɪkasɪka tʊʊma sie
dieke dɪ bala ka bemme yaa gamma haahuu wo
nan dɪ yaa chuulikpeŋkpɪɪŋ a faasɪ tɪaŋ die.
12 Tama ka gie wɪa tɪ faasɪ yaa sikimiŋ dene.
13 Ama tɪnɪŋ nɪŋ tɪ ka sɪɪ sɪba Mosisi, die dɪ
ŋaana naga garɪŋ a ligi ʊ nine ta ka yaala
Izara vuosi ye chuuli dieke dɪ benne ʊ nine
chaaŋ ta tɪaŋ gara wa. 14 Ama ba sʊŋanyile
die ka yuoriye; saŋŋa dieke ba keŋ karɪŋ Ŋmɪŋ
nʊakʊʊrɪ gbaŋkʊ, dɪ ŋaaŋ sɪɪ sɪba garɪkʊ ye ligi
wo ba sʊŋanyile a keŋ tʊgɪ jinne. Garɪkʊ ŋaaŋ
vʊarɪ mɪŋ dɪɪ yi vuoŋ dɪ nagɪ ʊ gbaŋ a taasɪ
aŋaŋ Masia nyɪɪna ma. 15 A keŋ tʊgɪ jinne ba
keŋ karɪŋ Mosisi mɪraha, garɪkʊ ŋaaŋ ligi ba
sʊgɪtɪ mɪŋ. 16 Ama dɪɪ yi vuoŋ dɪ yiŋŋi a dɪɪ
tɪ Yɔmʊtieŋ, garɪkʊ ŋaaŋ vʊarɪ mɪŋ. 17 Ta lele
tɪ Yɔmʊtieŋ wo yine Halɪkasɪka, ta jigidieke tɪ
Yɔmʊtieŋ Halɪkasɪka dɪ bene, dʊŋŋʊ beriŋ beri
mɪŋ. 18 Die wɪa tɪnɪŋ nɪŋ garɪkʊ ka bɪ ligi tɪ
nine, ta tɪ mana dɪ yese tɪ Yɔmʊtieŋ dɪ yalla
chuulikpeŋkpɪɪŋ pam dene, ta a tarɪga tɪ ta tɪ
nɪasa wa, ta tɪ chuuliŋ bɪ gʊta saŋŋa mana, ta
chuuliku dɪ nyɪna wʊnɪŋ tɪ Yɔmʊtieŋ vuodieke
dɪ yine Halɪkasɪka jigiŋ.

4

Nyindiekemba dɪ yalla nyʊarɪ ta bie kpaga ma dene

1 Ŋmɪŋ zɔɔlɪnchɪgɪla wɪa ʊ nagɪ tʊʊmaha gie
a yɪ tɪ nuusi me, die wɪa tɪ ka chɪga ŋmaamɪŋ.

2 Die wıa tı zeti lımıŋ ma tʊʊma aŋaŋ tʊmbıatı
diekemba dı yalla viivi a kieŋ wo, ta tʊma ta ka
lɔbıra vuosisi, ta tı ka tarıga Ɲmıŋ wıaha dı tı
gaama vuosi, ama tı gbaŋ tı bie wo Ɲmıŋ nıŋŋa
ta mʊʊla ʊ wıaha yaalıŋ ma aŋaŋ wusie, dı vuoŋ
da yallıma sʊŋanyilibıatı yaa gamma tı tʊʊma
ma. 3 Die wıa, dıı yi Ɲmıŋ wʊvıınaha dı lɔbırı,
dı lɔbırı wa vuodiekemba dı faasına bıa ta kpie
jigiŋ nyıına ma mıŋ. 4 Ba ka yi Yisa yada dama
Sitaani vuodieke tıŋgbaŋka gie vuosi dı jıanna
ligi wo ba sʊŋanyile mıŋ. Wʊnıŋ ʊ ligine ba
nine dı ba daa yesime chaaŋkʊ dı kenne ba jigiri.
Chaaŋkʊ nyıŋ wa wʊvııŋ dieke dı dagına Masia
chuuliŋ wa jigiŋ; wʊnıŋ ʊ yine Ɲmıŋ nıasıŋ dee
dee. 5 Tı ka mʊʊla wıaha yaa gamma tı ma, ama
tı mʊʊla yaa gamma Yisa Masia ma mıŋ, wʊnıŋ
ʊ yine tı Yɔmʊtieŋ wo, ama ta daga dı tınıŋ tı
yiwo ʊ tʊntʊntıŋ a yi nı, ʊ saaŋ wıa. 6 Ɲmıŋ die
dı balı kʊrıŋ ma wa dı, “Chaanıŋ chaaŋ lımıŋ
ma”, wʊnıŋ ʊ vana chaaŋkʊ dı chaaŋ tı sʊgıtı
ma, dı tı sımma ʊ chuulikpeŋkpııŋ dı sına die;
kanıŋ chuulikpeŋkpııŋ chaannana Yisa Masia
nine me.
7 Ama tınıŋ vuodiekemba dı yalla
nyindiekemba dı yalla nyʊarı gie sıı sıba tɔgıŋ
kpaga, dı a dagı dı hagırı dieke dı tıanna hagırıŋ
mana yiwo Ɲmıŋ sııtı ama daa tınıŋ. 8 Tı die
wahala pam saŋŋa mana, ama a ka nyaŋŋa tı;
saŋŋa a taŋ tı ŋaaŋ ka sıba tı baaŋ yi die, ama
tı ŋaaŋ yaa wa tama, 9 ba mugise tı mıŋ, ama
Ɲmıŋ ka vasa tı, ba ŋaaŋ nagı tı taana ama ba
ka bıagı kʊa tı. 10 Wıaha gie tı yesinene dagıya
dı tı saaga saŋŋa mana mıŋ dı tı kpi kuŋ dieke

chanchaaŋ Yisa dı kpine amʊ vuosi nan ye ta sımma dı tı yaa wa ʊ miivoli mi. 11 Tı yene bie
tı mısı ma naa tı bie wo kuŋ nuusi me Yisa wıa,
amʊ ʊ miivoli dieke dı benne tı nyıŋgbanıŋ
dieke dı balla ka keŋ kpi wo keŋ nyıŋ yaalıŋ ma.
12 Naa dagıya dı kuŋ yigi wo tı nuusi a yallı, dı
nınıŋ nı ye miivoli haalıŋ.

13 Dı maagıya Ɲmıŋ gbaŋkʊ sʊŋ dı, “N yalla
yada wıa maŋ balı wıa”, tı gbaŋ tı yaa wa
Halıkası dieke dı vana vuoke mi dı yi yada wa,
die wıa tı gbaŋ dı yi yada ta bala naa. 14 Dama
tı sıba dı Ɲmıŋ die sʊgırı wa tı Yɔmʊtieŋ Yisa
Masia a nyıŋ kuŋ me, wʊnıŋ ʊ nan daansı sʊgırı
tınıŋ aŋaŋ nınıŋ vuodiekemba dı dına Masia
wa kuŋ me, a yaa tı keŋ ʊ jigiŋ. 15 Wıaha
mana beri mıŋ dı a suŋŋi nı, dıı yi vuosi dı yie
Ɲmıŋ zɔɔlınchıgılaha yada dı keŋ dala ta gʊta,
aŋwaası dieke Ɲmıŋ dı bala ʊ tuo a nyıŋ ba jigiŋ
nan faası dala, amʊ ʊ nan ye jılıma.

Yada wıa

16 Naa wıa tı yaa wa tama ta gbalıga; aŋaŋ
tı kʊrınnana ta tı nyıŋgbanıŋ dı gbalıga naa,
ama Ɲmıŋ yıa tı haalıtı hagırıŋ daaŋ mana
mıŋ. 17 Die wıa, wahala bıta dieke tı dinene
ta kaaŋ yʊası wa, nan dı yaa sʊgıfıalı dieke dı
dala ta wo kpatıŋ a yı tı, ta sʊgıfıalıkʊ nan tıaŋ
wahalaka pam. 18 Dama tı baga ka bie nyindieke
tı yesinene me, ama tı baga bie wo nyindieke tı
kana ka yese me mıŋ. Jadieke tı yesinene kaaŋ
yʊası ta tıaŋ ga, ama jadieke tı kana ka yese wo
nıŋ nan dı beri yaa gamma haahuu.

5

1 Tı sıba a baarı dı nyıŋgbaŋ dieke tı yalla lele
naa sıı sıba tı tıŋgbaŋka gie tigiŋ mıŋ, dıı yi a
keŋ kpi, tı yaa wa tigi dieke Ɲmıŋ dı nan yı tı
arızanna ma, daa vuota mına tigiri mi, ka nan
dı beri yaa gamma haahuu. 2 Tı fɔbıla mıŋ aŋaŋ
tı nyıŋgbaŋka gie, ta chıısa daa dieke Ɲmıŋ dı
balla ʋ wuri tı tıŋgbaŋka gie nyıŋgbaŋka ta
yı tı arızanna ma nyıŋgbanıŋ. 3 Dama tı keŋ
ye tı nyıŋgbaŋ haalıkʋ tı haalıtı kaaŋ wɔŋ a
waarı jigiberisikiŋ. 4 Ama tı haalıtı dı yene suu
nyıŋgbaŋka gie me wo, tı ŋmuuse mıŋ. Daa tı
ka bı yaala nyıŋgbaŋka gie beriŋ, ama tı yaala
arızanna nyıŋgbaŋka mıŋ, dı dınıŋ daarı mi
miivolike nan keŋ nyii kuŋ aŋ a kpatı. 5 Ɲmıŋ
yine vuodieke dı wʋnsına tı ta vaa tı yi siri yaa
gamma tarıgıkʋ wıa, ta yı tı ʋ Halıkasıka aŋ ka
daga dı ʋ nan keŋ yi wudieke ʋ balla dı ʋ nan
keŋ yiwo mana.

6 Die wıa, tı yallı wa kpaadensiŋ saŋŋa mana
mıŋ, ta tı wɔŋ sıba dı dıı yi tı haalıtı dı bie
tıŋgbaŋka gie nyıŋgbanıŋ ma, tı wo tı Yɔmʋtieŋ
jigiŋ, 7 dama tı dıa yada sieŋ mıŋ daa jadieke tı
nine dı yesinene. 8 Tı yallı wa kpaadensiŋ sıba a
wone balı wa, dama dı mʋ dı tı vaa nyıŋgbaŋka
gie ta ga tı Yɔmʋtieŋ jigiŋ. 9 Die wıa, dıı yi tı bie
tıŋgbaŋka gie me yaa tı keŋ bie ʋ jigiŋ, wudieke
tı faasına yaala yiwo dı tı fıalıma ʋ sʋŋ. 10 Dama
tı mana nan keŋ nyıŋ yaalıŋ ma Masia nıŋŋa
sarıya diile daraaŋ, aŋ vuoŋ mana nan keŋ tuo
ʋ tune sıba ʋ tʋʋma dı sına dene tıŋgbaŋka gie
me, ka vıına yaa dı ka vıına dı mʋ wa dı tieŋ.

Tı tarıgına a yi Ŋmıŋ zʋalıŋ Masia wıa dene

11 Tı chıgınana Ŋmıŋ dene wo, die wıa tı
kpaŋŋısa vuosi dı ba yiŋŋi keŋ ʋ jigiŋ. Tı beriŋ
dʋa wa yaalıŋ ma mıŋ a yı Ŋmıŋ, ta n gbaŋ
dı yaa tama dı ka bı dʋa wa yaalıŋ ma a yı
nı. 12 Tı ka bı kuule nı jigiŋ, ama tı yaala tı yı
nı sieŋ mıŋ aŋ nı bıagı a nıgı nı nyʋa tı wıa,
amʋ nı nan bıagı a yaa wııŋ dı nı yiŋŋi balı
vuodiekemba dı kuulinene yaa gamma wudieke
ba yene vuota dı yinene, ama ta da wudieke dı
benne ʋ sʋŋ ma. 13 Dıı yi tı juo yııŋyaatı, dı
yiwo Ŋmıŋ wıa, ta dıı yi ta tı bie tı sʋŋanyile
me, dı yiwo nı wıa. 14 Masia choti pɔgılına tı;
tı wana sıba dı vuobalımıŋ die tuo vuoŋ mana
kuŋ a kpi wo, dı dagıya dı vuoŋ mana kpiye mıŋ
aŋaŋ wa. 15 Wʋnıŋ die ʋ tuone vuoŋ mana kuŋ
a kpi dı vuodiekemba dı yene bie ba miivoli me
daa bemme a yıma ba gbaŋ ama ba bemme a yı
wʋnıŋ vuodieke die dı tuone ba kuŋ a kpi wo, ta
bı hagı kumbu me wo.

16 Die wıa, tı ka bı daansa vuota sʋŋanyile dı
sına die ta die vuosi sarıya; die tı daansı wa
Masia aŋaŋ vuota sʋŋanyile dı sına dene ta dii ʋ
sarıya, ama lele tı ka bı daansa dene. 17 Die wıa,
dıı yi vuoŋ dı taası aŋaŋ Masia die vuoke yiwo
vuohaalʋ, ʋ berikʋʋrı gaya mıŋ ta berihaalıŋ dı
keŋ ʋ jigiŋ. 18 Naa mana nyıŋ wa Ŋmıŋ jigiŋ.
Wʋnıŋ ʋ tarıgına tı Masia wıa, dı tı daa bı yi ʋ
dataası, ama ta yi ʋ zʋalıŋ, ta bı yı tı ʋ tʋʋma dı
tı vaa vuosi gbaŋ yi ʋ zʋalıŋ. 19 Naa dagıya dı
Masia die dı kpine wo die yına Ŋmıŋ sieŋ dı ʋ yi
tıŋgbaŋka gie vuosi ʋ zʋalıŋ, ta nagı ba tʋmbıatı

a chaa ba, ama ta nagı ʊ wʊvıına dieke dı dagına
ba ʊ yine be ʊ zʊalıŋ dene, a yi tı nuusi me.
20 Die wıa tı yiwo Masia tʊntʊntıŋ ta Ɲmıŋ dı
vana tı wasa vuosi. Masia naŋ ma tı zie ta jʊʊsa
nı dı nı saagı ta yi Ɲmıŋ zʊalıŋ. 21 Dama tı wıa
ta Ɲmıŋ dı yi Masia, vuodieke dı kana ka yi bıaŋ,
dı zie tınıŋ tʊmbıatıtieliŋ jigizielikiŋ ta chii tı
tʊntʊmbıatı amʊ tı nan yi vuovıına Ɲmıŋ jigiŋ
wʊnıŋ Masia wıa.

6

1 Die wıa, tınıŋ vuodiekemba dı tʊnnana Ɲmıŋ
tʊʊmaha ʊ suŋŋiŋ wıa naa, n jʊʊsa nı dı nı
daa vaa ʊ zɔɔlınchıgılaha yi yɔrı. 2 Dama Ɲmıŋ
baarı dı:
“Die saŋŋa dı tʊgına dı n chıgı nı zɔɔlıŋ,
die n wʊŋ nı jʊʊsıŋ mıŋ;
ta saŋŋa dı tʊgına dı n gbatı nı a taaŋ wa,
die n gbatı nı mıŋ.”
Nı wʊmma! Saŋka keŋye mıŋ dı Ɲmıŋ chıgı nı
zɔɔlıŋ. Daarı gie nı baa nı ye gbatıtaanıŋ.
3 Tınıŋ nıŋ tı ka yie wudieke dı baaŋ kagı vuoŋ
Yisa Masia sieku me, amʊ vuoŋ keŋ baarı dı tı
tʊʊmaha ka vıına. 4 Ama tı beriŋ dagıya dı tı seŋ
yiwo Ɲmıŋ tʊntʊntıŋ, dama tı yese wahala, aŋaŋ
mugisiŋ, aŋaŋ wıa, ama tı dii suguru a mana ma
mıŋ. 5 Vuosi die tıba tı aŋaŋ kpaasa, ta naga tı
a yie dansarıka juoŋ me, ta tı wıa kpıkpaaŋ dı
ŋaaŋ lagısa a yaa watı, ta tı bı tʊma tʊʊmaha a
gbalıgı, ta ka gʊʊra yuŋ a taŋ, ta ka die saŋŋa
a taŋ gbaŋ. 6 Tı yiwo sʊgıyıalıntieliŋ, ta sıba
Ɲmıŋ wıaha, ta yaa suguru aŋaŋ burichini ta
suuli aŋaŋ Ɲmıŋ Halıkasıka ta cho vuosi aŋaŋ

wusie, 7 ta bala ba Ɲmıŋ wudieke dı yine wusie
wo, ta yallı wʋnıŋ Ɲmıŋ hagırıbʋ, ta bı yaa
chaanıŋ beri dieke dı yine tı dembisiŋaŋ jaaŋ tı
yaa waga ta bı yaa gbarı tı gbaŋ. 8 Ta vuosi bataŋ
dı yıa tı jılıma ta bataŋ dıaŋ zıa tı, ta bataŋ dı
chʋʋsa tı saara, ta bataŋ dıaŋ dı bıra tı. Bataŋ
dıa gaama vuosi ama ta tı bala wusie. 9 Tı wo
saaŋ vuota jigiŋ, ama ta yaa saaŋ Ɲmıŋ jigiŋ, ta
vuosi dı yile dı tı baa tı kpi mıŋ ama ta tı ko
bie tı mısı ma, ta nıga tı pam ama tı ka kpiye;
10 ta tı sʋgıchʋʋsıŋ nıŋ tı ŋaaŋ yaa wa sʋgıfıalıŋ
saŋŋa mana. Tı yiwo zɔɔlıntieliŋ ama ta yi vuosi
dı bırıŋ nyintitieliŋ Ɲmıŋ jigiŋ; ta wo nyinti ama
ta sıı nyinti mana.

11 Tı zʋalıŋ Korinti vuosi, tı wɔŋ balı nı tı sʋŋ
wıa mana a yı nı, tı cho nı pam. 12 Daa tınıŋ
tı zetine dı tı kaaŋ cho nı, ama dı yiwo nınıŋ nı
zetine dı nı kaaŋ dı cho tı. 13 Lele n wa bala a yıa
nı sıba nı yiwo n ballı: nı cho tı aŋaŋ nı sʋgıtı
mana sıba tı chone nı dene wo.

Nı sımma vuodiekemba dı kana ka yi Masia yada wa wıa

14 Nı daa yi jabalımıŋ aŋaŋ vuodiekemba dı
kana ka yi Masia yada! Vuovıınʋ aŋaŋ vuobıaŋ
nan bıagı yi nʋabalımıŋ? Ta chaanıŋ aŋaŋ
lımıŋ nan bıagı bie aŋaŋ taŋ? 15 Masia aŋaŋ
Sitaani nan bıagı yi nʋabalımıŋ? Vuodieke dı
yine Masia dıdıısırʋ aŋaŋ vuodieke dı kana ka
yi Masia dıdıısırʋ nan bıagı yi nʋabalımıŋ?
16 Bugile nan bıagı bie Ɲmıŋ jıamıŋ juoŋ me?
Tınıŋ tı yine Nabidie Ɲmıŋ jıamıŋ juoku, dama
tınıŋ die Ɲmıŋ die baarı dı:

“Manıŋ aŋaŋ n vuosi nan lagıŋ a beri
ta n nan dı bie aŋaŋ ba;
n nan dı yi ba Ɲmıŋ,
ta ba dıaŋ dı yi n vuosi.”
17 Die wıa ta Ɲmıŋ dı bı baarı dı,
“Nı vʊarı nı gbaŋ,
a nyıŋ tıŋgbaŋka gie vuosi sʊnsʊŋ,
ta vaa bıaŋ mana yiile,
ta n nan tuo nı.
18 N nan yi nı Chɔɔŋ,
ta nı yi n nahaalıŋ aŋaŋ n hɔgʊlıası.
Manıŋ Hagırıtieŋ Ɲmıŋ bala naa.”

7

1 N nımballı, tı yene nʊaha gie a nyıŋ Ɲmıŋ jigiŋ naa wıa, nı vaa tı vʊarı tı gbaŋ a nyıŋ jadieke nıŋ mana dı nan bıagı a yi tı nyıŋgbanıŋ aŋaŋ sʊgıtı dıgıntı, ama ta chıgıma Ɲmıŋ, ta yi sʊgıyıalıntieliŋ aŋaŋ wusie.

Pɔɔli sʊgıfıalıŋ wıa

2 Nı yuori nı sʊgıtı a yı tı. Tı ye ka yi nı wʊnyı mana bıaŋ, yaa a yi wııŋ a chʊʊsı nı wʊnyı, yaa a nyırı vuoŋ. 3 N ka bala naa dı n galıŋ nı. Dama die n wɔŋ balı nı mıŋ dı tı faası cho nı pam. Dıı yi tı kpi yaa tı bie tı mısı ma, tı nan dı beri aŋaŋ nı. 4 N yaa wa tama pam nı ma, ta nıga nyʊʊŋ nı wıa. Nı kpaŋŋısı mıŋ pam, ta tı wahala diile me mana ama n yaa wa sʊgıfıalıŋ pam mıŋ.

5 Die tı kenne a tʊgı Masedonia tıŋgbaŋ ma wa, die tı ka bıagı voosi. Die tı ye mugisiŋ pam a nyıŋ lʊga mana; vuosi die waga aŋaŋ tı Ɲmıŋ wıaha gie wıa; ta tı sʊgıtı dı suuli aŋaŋ ŋmaamıŋ. 6 Ama Ɲmıŋ vuodieke dı

kpaŋŋısınana vuodiekemba sʊŋ dı chʊʊsına wa
die vaa Tatusi dı keŋ tı jigiŋ a keŋ a kpaŋŋısı tı.
7 Daa ʊ keŋku nyıına ma die kpaŋŋısına tı, ama
die ʊ bına a balı tı nı kpaŋŋısına wa dene wo.
Ta balı tı nı bına faası yaala nı ye mıŋ dene, dı
nı faası yaa wa sʊgıchʊʊsıŋ nı tʊmbıatı wıa, ta
bı balı nı nine dı ŋmıntı dene dı nı tuo n nʊarı,
naa die vaa n sʊŋ dı faası fıalı.

8 Dıı yi gbaŋ dieke die n maagına a yı nı wa
dı yi nı yaa sʊgıchʊʊsıŋ, ama n sʊŋ ka chʊʊsıya
n maagına ka. Die n yaa sʊgıchʊʊsıŋ bıta die n
mıŋŋına dı ka vaa nı sʊŋ dı chʊʊsıŋ saŋŋa bıta
wa. 9 Ama lele n yaa wa sʊgıfıalıŋ, daa n yine
nı sʊŋ dı chʊʊsı wıa, ama nı sʊgıchʊʊsıkʊ dı
vana nı vaa nı tʊntʊmbıatı wıa. Ɲmıŋ die vaa
nı ye sʊgıchʊʊsıŋ nı tʊmbıatı wıa, die dı yine
kanıŋ gbaŋkʊ dı yaa nyʊarı a yı nı. 10 Dama
dıı yi Ɲmıŋ dı yi vuoŋ dı yaa sʊgıchʊʊsıŋ ʊ
tʊmbıatı wıa, kanıŋ sʊgıchʊʊsıkʊ mi nan yi ʊ
vaa ʊ tʊmbıatı ta ye gbatıtaanıŋ, ta kaaŋ chʊʊsı
ʊ sʊŋ bıbra; ama tıŋgbaŋka gie sʊgıchʊʊsıŋ nıŋ
yaa kuŋ kieŋ. 11 Ɲmıŋ dı vana nı sʊŋ dı chʊʊsı
wa, nı gbaŋ nı ye ka yına nı nyʊarı; nı baga bie
Ɲmıŋ wıa ma, ta nı bı faası yaala nı dagı dı nı
wo bıaŋ; ta nı sınyıırıŋ dı hagı aŋaŋ bıaŋ, ta bı
chıga Ɲmıŋ; nı bı yaala nı ye mıŋ; nı yaala nı
yi choti; nı wɔŋ yi lagı a datı vuodieke dı yine
bıabʊ tıbıŋ mıŋ. Nı yine naa wa wıa, ka seŋ
dagı dı nı wo bıaŋ wıırı ma.

12 Die wıa, daa vuodieke dı yine bıabʊ wıa
die maŋ maagı gbaŋkʊ mi yaa vuodieke ʊ yine
bıabʊ. Ama die n maagı ka mıŋ dı nı sıba Ɲmıŋ

jigiŋ nı baga die dı bemme tı ma dene. 13 Lele nıŋ tı sʊgıchʊʊsıŋ kpatıya mıŋ.

Ta die tı bı yaa sʊgıfıalıŋ pam dama die nı vaa Tatusi sʊŋ dı dʊa ta die yiwo sʊgıfıalıŋ pam, die wıa tı gbaŋ tı yaa sʊgıfıalıŋ. 14 Die n wɔŋ bırı nı mıŋ a yı wa ta nı ka vaa maŋ dii viivi. Die tı ŋaana bala nı wudieke wo yiwo wusie. Die gbaŋ gbaŋ wudieke tı bala a yı Tatusi yaa gamma nı ma wa dı keŋ yi wusie. 15 Die wıa ʊ keŋ tıınsı nı tuone wo chaantı dene aŋaŋ jılıma, ta tuo wudieke ʊ bala nı wa aŋaŋ jılıma dene ʊ ŋaaŋ faası cho nı mıŋ. 16 N yaa wa sʊgıfıalıŋ pam dı n nan bıagı nagı n tama a yi nı ma.

8

Yisa dıdıısırıŋ piini wıa

1 Tı nımballı, tı yaala nı sımma Ɲmıŋ zɔɔlınchıgıla dı vana Yisa dıdıısırıba dı benne Masedonia tıŋgbaŋ ma dı yine wudieke. 2 Die ba ye wahala aŋaŋ mugisiŋ aŋaŋ zɔɔlıŋ pam, ama die mana yɔrı, die ba yaa wa sʊgıfıalıŋ pam ta dagı burichini ta yi Ɲmıŋ piini pam. 3 N nan bıagı dii ba siara dı ba yıya mıŋ a tʊgı ba hagırıŋ nʊaŋ, die ba yı a tıaŋ ba tınna mʊ ba yı dene gbaŋ. Die dı yiwo ba dʊŋŋʊ ba yıa, 4 ta die faası jʊʊsı tı mıŋ, dı tı yı ba sieŋ aŋ ba suŋŋime Ɲmıŋ vuodiekemba dı benne Judia tıŋgbaŋ ma. 5 Die ba yi a tıaŋ tı tıŋ nan yile dı ba nan yi dene wo. Die ba wolıŋ nagı wa ba gbaŋ a yı tı Yɔmʊtieŋ, ka kʊaŋ chaaŋ ba nagı ba gbaŋ a yı tı, sıba Ɲmıŋ dı yaalınana dene wo. 6 Die Tatusi die yine vuodieke dı yine nı piili tʊʊmaha, die wıa

tı jʋʋsı wa mıŋ dı ʋ suŋŋi nı aŋ nı kpatı nı choti
tʋŋ vııŋ dieke nı piiline wo. 7 Sıba nı yine Yisa
yada, ta mıŋŋı yie jaaŋ mana vıınıŋ vıınıŋ wa,
ta sıba ʋ wıa vıınıŋ, ta bıagı bala taŋ ʋ wıaha,
ta dı wa aŋaŋ nıŋŋmına, ta bı cho tı dene wo,
tı yaala nı yime tʋnvıınaha mi gbaŋ dene aŋaŋ
nıŋŋmına.
8 Wudieke n bala nı naa ka yi mugisiŋ dı nı
yime, n wɔŋ balı nı mıŋ Ɲmıŋ vuosi bataŋ nine
dı ŋmıntı dene dı ba yı piini, dı nı yi aŋ n ye nı
senne cho be dene. 9 Nı sıba tı Yɔmʋtieŋ Yisa
Masia zɔɔlınchıgıla dı sına dene. Die ʋ yiwo
nyintitieŋ, ama nı wıa die ʋ bırıŋ wa zɔɔlıntieŋ,
ʋ bırına zɔɔlıntieŋ amʋ nı nan bırıŋ nyintitieliŋ.
10 Kpaaŋ dieke n yaala dı n yı nı wʋnna: Die
bını ma, die nı yine vuodiekemba die dı wolinne
yaala nı yı piinike, ta yi vuodiekemba dı wolinne
a yı. Nı kpaŋŋı nı gbaŋ a tʋŋ ka a kpatı. 11 Nı
nine die ŋmıntıya mıŋ aŋaŋ piinike yıla. Die wıa
nı vaa nı nine bı ŋmıntı aŋ nı yı kpatı, nı yıma
sıba nı baaŋ bıagı a yı dene. 12 Dıı yi vuoŋ dı
yaala ʋ yı Ɲmıŋ piini, ta yı ʋ yalla dene, Ɲmıŋ
nan tuoke. Ɲmıŋ ka yaala vuoŋ yı wa piini a tıaŋ
ʋ yalla dene.
13 N ka yaala nı yıma nı chanchaalıŋ ta
dime wahala ka ma. N yaala nı mʋʋma taŋ.
14 Wudieke n balala wʋnna: Sıba nı yalla pam
lele gie wo, dı vıına dı nı suŋŋi wo vuodiekemba
dı wone wo, ta dıı yi nı keŋ wo saŋŋa dieke, ama
ta ba yallı pam, ba nan suŋŋi yı nı gbaŋ. Naa
nan vaa nı mʋ taŋ, 15 sıba dı maagına Ɲmıŋ
gbaŋkʋ sʋŋ dene wo dı, “Vuodiekemba die dı
lagısına maana pam wa die dı ka dii ta tıala, ta

vuodiekemba dıaŋ die dı kana ka lagısına pam wa, die ka waarı jaaŋ.”

Tatusi aŋaŋ ʋ zʋalıŋ wıa

16 Tı bıra Ɲmıŋ aŋaŋ ʋ ŋaana yi Tatusi baga dı bie nı ma sıba tı baga dı benne nı ma dene wo. 17 Die tı jʋʋsına Tatusi dı ʋ kaagı nı wa, die ʋ saagıya mıŋ, ʋ gbaŋ gbaŋ ʋ yine nıŋŋmına dı ʋ keŋ nı jigiŋ; ʋ kieŋ mıŋ aŋaŋ ʋ gbaŋ gbaŋ ʋ choti. 18 Tı nan vaa tı nımballı wʋnyı aŋaŋ wa keŋ nı jigiŋ. Tı nımbʋa wa gie dı mʋʋlınana Masia wʋvıınaha dene wıa die wıa vana Masia dıdıısırıba mana dı bıra wa. 19 A bı gʋtı, Yisa dıdıısırıba mana vʋarına wa dı ʋ beeli tı aŋ tı nagı piinisisi a ga suŋŋi Ɲmıŋ vuosi dı yine zɔɔlıntielibe ta bie Judia tıŋgbaŋ ma. Naa nan kɔtı tı Yɔmʋtieŋ saaŋ, ta bı dagı dı tı faası yaala tı suŋŋime tı chanchaalıŋ dene.

20 Tı nan nagı ligirehe pam a ga suŋŋi be, tı yaala wııŋ mana tʋgısı mıŋ amʋ vuoŋ kaaŋ ye sieŋ a balı a chʋʋsı tı saaŋ yaa gamma tı pɔgılına ligirikpıımaha gie dene wo. 21 Tı yaala tı yiwo wudieke dı mʋna Ɲmıŋ aŋaŋ vuota nıŋŋa mıŋ.

22 Tı nan bı vaa tı nımbʋa wʋnyı gʋtı ʋ ma a keŋ nı jigiŋ. Saŋŋa mana tı yese tı nımbʋa wa beriŋ dı sına dene, ta sıba a baarı ʋ nine ŋmıntıya mıŋ dı ʋ tʋŋ Ɲmıŋ tʋʋmaha. Ta lele ʋ yalla tama pam nı ma wa wıa, ʋ nine dı faası ŋmıntı dı ʋ suŋŋi nı. 23 Tatusi nıŋ, ʋ yiwo n tʋntʋŋ chanchaaŋ ta gʋta suŋŋe mıŋ maŋ suŋŋe nı. Ta tı nımballı diekemba dı kenne aŋaŋ Tatusi wa nıŋ ba zene Masia dıdıısırıba naŋ ma, ta ba beriŋ dı vasa vuosi dı bıra Masia saaŋ.

24 Nı dagıma tı nımballı mi nı choti amʊ Masia
dıdıısırıba mana nan dı sıba dı tı yaa wusie tı
nıgına nyʊʊŋ yaa gamma nı ma wa.

9

Taŋ suŋŋiŋ wıa

1 Dı ka bı yi talası dı n maagı gbanıŋ a balı nı
yaa gamma Ɲmıŋ vuosisi dı bene Judia tıŋgbaŋ
ma wa suŋŋiŋ wıa. 2 N wɔŋ sıba a baarı nı yiwo
nıŋŋmına dı nı suŋŋi, ta nı wıa maŋ kuule a yıa
Masedonia tıŋgbaŋ vuosisi, ta balı ba dı bıŋ ma
mana nınıŋ Masia dıdıısırı diekemba dı benne
Akaya tıŋgbaŋ ma dı yi siri dı nı suŋŋi be. Nı
yalla chotike mi dı nı suŋŋi wo wıa, Masedonia
vuosi jusu gbaŋ yiwo siri dı ba nan dı suŋŋe.
3 Die wıa n tʊma tı nımballı gie nı jigiŋ amʊ nı
nan yi siri aŋaŋ nı suŋŋiŋ aŋ n kuuline dene yaa
gamma nı ma wa kaaŋ yi yɔrı. 4 Dı daa die, dıı
yi Masedonia tıŋgbaŋ vuosi dı dı n kʊaŋ a keŋ
nı jigiŋ, ta nı ka yi siri, tı nan dii viivi, dama die
tı bırı nı ba jigiŋ mıŋ. 5 Die wıa, maŋ yile dı
dı vıına n tʊŋ tı nımballı gie aŋ ba woliŋ keŋ
n ma ta suŋŋi nı aŋ nı lagısı piini dieke nı yine
nʊaŋ dı nı nan yı wa. Amʊ maŋ keŋ keŋ a nan
yi siri aŋ ka dagı dı nı yı wa aŋaŋ nı gbaŋ gbaŋ
nı choti, daa vuoŋ mugisine nı.

6 Nı tıınsı balıkʊ gie: vuodieke dı bʊrına bıta
nan gobi bıta, ta vuodieke dıaŋ dı bʊrına pam
nan gobi pam. 7 Vuoŋ mana yı ʊ sanna ʊ sʊŋ ma
dı ʊ nan yı dene, ta daa yı aŋaŋ sʊgıchʊʊsıŋ yaa
mugisiŋ, dama Ɲmıŋ yaala vuodieke dı yınana
piini aŋaŋ sʊgıfıalıŋ mıŋ. 8 Ɲmıŋ nan bıagı yı

nı jaaŋ mana ta nı kaaŋ waarı jaaŋ. Nı nan
dı yallı nyindiekemba mana nı yaalala saŋŋa
mana, ta nan ye a tıaŋ nı yaalala dene, ta nı
nan bıagı a suŋŋe vuodiekemba dı wone, 9 sıba
dı maagına dene Ɲmıŋ gbaŋkʊ sʊŋ dene wo dı,
“Vuodieke nuuŋ dı tıırınana a yıa zɔɔlıntieliŋ,
ʊ burichini wo kpatıŋ.” 10 Ɲmıŋ vuodieke dı
yınana kpaarʊ nyımbʊrıkaha, ta yıa wa vuoŋ
mana nyindiikehe, wʊnıŋ ʊ nan yı nı jaaŋ mana
nı yaalala aŋ a dalıma, ta nı nan faası a suŋŋe
vuosi. 11 Ʊ nan vaa nı yallıma nyinti pam saŋŋa
mana, amʊ nı nan bıagı suŋŋe vuosi saŋŋa
mana, amʊ vuosi pam nan bırı Ɲmıŋ yaa gamma
nı piini dieke ba tuone a nyıŋ tı jigiri. 12 Dıı yi
nı suŋŋe Ɲmıŋ vuosi a yıa ba jadieke ba wone,
naa nan vaa vuosi pam bırı Ɲmıŋ. 13 Dıı yi nı
suŋŋe be, die nan dagı ba dı nı seŋ a tuo Masia
wʊvıınaha mıŋ ta dı ha, ta vuosi pam bırı Ɲmıŋ
die wıa ta bı bırı wa aŋaŋ nı suŋŋine be aŋaŋ
vuoŋ mana dene wo. 14 Die wıa ba keŋ jʊʊsa
Ɲmıŋ a yıa nı, ba nan jʊʊsı aŋaŋ choti, dama
ba ye dı Ɲmıŋ bie nı sʊgıtı ma pam ta suŋŋe
nı pam. 15 Nı vaa tı waası Ɲmıŋ, dama wʊnıŋ
ʊ yına tı ʊ Bʊadembiŋ vuodieke dı tıanna piini
mana.

10

Pɔɔli die dı wagına ʊ tʊʊmaha wıa

1 Nı bataŋ baarı dı dıı yi maŋ bie nı jigiŋ,
n wo sikimiŋ, ama maŋ keŋ a ga jigaası n yaa
wa sikimiŋ. Manıŋ Pɔɔli gbaŋ gbaŋ n jʊʊsa nı
Yisa Masia vuodieke die dı benne sɔmm ta yaa
suguru wo saaŋ ma. 2 Nı da vaa n tʊama a yı

nı dıı yi maŋ keŋ keŋ nı jigiŋ; dama n sıba a
baarı maŋ keŋ keŋ n nan datı vuodiekemba dı
balala dı tı dıwa wudieke tıŋgbaŋka gie vuosisi
dı dınana wa tıba. 3 Dı yiwo wusie dı tı yiwo
vuota, ama tı ka waga waagı dieke dı sına sıba
vuota waagıŋ, 4 die wıa tı ka naga vuota hagırıŋ
a waga die waagıŋ, ama tı naga Ɲmıŋ hagırı
dieke dı nan chʋʋsı Sitaani hagırıŋ mana wa a
waga. Tı bala a nyaŋŋa vuodiekemba dı kana ka
tuose Ɲmıŋ wıaha, 5 ta nyaŋŋa yıaŋ dieke vuosi
bataŋ dı yilinene dı ba yallı ta yaa kalinbaani
aŋaŋ nınhagırıŋ ka ma, amʋ vuosi kaaŋ dı sıba
Ɲmıŋ, dı tı vaa vuoŋ mana sʋŋanyile saagı a yı
Masia. 6 Tı tıŋ sıba dı nı saagı a tuo Masia nʋaŋ
a kpatı, tı tıŋ nan yi siri dı tı datı vuodieke nıŋ
mana dı zetine ʋ nʋarı tıbıŋ.

7 Nınıŋ nı daansa vuota nine me nyıına ma.
Dıı yi vuoŋ dı bie giena a baarı dı ʋ yiwo Masia
sııtı, dı tieŋ sımma dı tı gbaŋ tı yiwo Masia sııtı
sıba ʋ yine die wo. 8 N ka chıga viivi dıı yi maŋ
kuule pam yaa gamma tı Yɔmʋtieŋ dı yına tı
yiko dieke wo. Ʊ yı tı mıŋ dı tı nagı a suŋŋi
nı daa tı nagı a chʋʋsı nı. 9 N ka yaala nı yilime
dı n yaala ŋmaamıŋ yigi nı aŋaŋ n gbaŋtıtı n
maagınana a yıa nı wa. 10 Vuoŋ nan baarı dı,
“Pɔɔli gbaŋtıtı paalı tʋa mıŋ, ama ʋ keŋ bie tı
jigiŋ nıŋ ʋ ŋaŋ wo hagırıŋ ta ʋ wʋbalıka dıaŋ
dı yi yɔrı.” 11 N yaala banıŋ vuosi mi sımma dı
jaaŋ ka puo wudieke tı maagınana tı gbaŋtı ma
wa dıı yi tı wo nı jigiŋ aŋaŋ wudieke tı bala tı
yi dıı yi tı bie nı jigiŋ.

12 Wusie, tı ka wɔŋ yaala tı nagı tı gbaŋ a

magısı aŋaŋ vuodiekemba dı kɔtına ba gbaŋ
ŋmıŋsikpeku. Ba wo yıaŋ, dama ba naga ba
gbaŋ a magısa aŋaŋ ba chanchaalıŋ beriŋ dı
sına die. 13 Tınıŋ tı kaaŋ kuule yaa gamma
jadieke tı kana ka mʊ dı tı kuulime, ama tı nan
kuuli yaa gamma tʊŋ dieke Ɲmıŋ dı nagına a
yı tı dı tı tʊŋ wa ma. Tı bala nı Ɲmıŋ wıaha
yiwo tʊʊmaha a taŋ. 14 Nı benne buuŋbu mi wo
wıa, die tı ka garısı buuŋbu die tı kenne aŋaŋ
Masia wʊvıınaha a balı a yı. 15 Tı ka kuule aŋaŋ
wudiekemba vuogaası dı yine a tıaŋ tı buuŋbu
a daga sıba tı gbaŋ gbaŋ tı yine he. Ama tı yaa
tama dı nı yada nan gʊtı pam, aŋ nı suŋŋi tı
aŋ tı faası tʊŋ Ɲmıŋ tʊʊmaha nı jigiŋ sıba ʊ
nagına a yı tı dı tı tʊmma dene wo, 16 amʊ tı
nan bıagı ga tıŋgbaŋısı diekemba dı benne nı
nıŋŋa wa a ga mʊʊlı Masia wʊvıınaha mi. Tı
kaaŋ ga jigidieke vuogaaŋ dı wone a tʊŋ, tı ka
yaala tı kuuli vuogaaŋ tʊʊma wıa.
17 Sıba dı maagına Ɲmıŋ gbaŋkʊ ma dı,
“Vuodieke nıŋ mana dı yaalınana dı ʊ kuuli, ku-
uli yaa gamma wudieke Ɲmıŋ dı yine.” 18 Dama
vuodieke dı bırınana ʊ gbaŋ ka dagı dı Ɲmıŋ
nine suuli wo mıŋ, ama tı Yɔmʊtieŋ dı bırına
vuodieke, die dagına dı Ɲmıŋ nine suuli wo mıŋ.

11

Yaa gamma Pɔɔli aŋaŋ ŋmınchıbısı tʊntʊntıba wıa

1 Maŋ bala gaatıŋ wʊbalıka, nı dii suguru aŋaŋ
mıŋ. 2 N sʊŋ bie nı ma pam sıba Ɲmıŋ sʊŋ dı
bene nı ma dene wo. Nı sıı sıba hɔgʊlıa dieke

dı kana ka sıba dembiŋ maŋ yaala n nagı a yı
Masia aŋ nı dıa wʊnıŋ ʊ nyıına. 3 Ŋmaamıŋ
yallı mıŋ mıŋ nı wıa dı vuoŋ nan keŋ a gaaŋ
nı sıba Sitaani die dı gaana Evi dene wo aŋaŋ
ʊ yıaŋ, aŋ nı kaaŋ bı dı Masia aŋaŋ sʊgıyıalıŋ
aŋaŋ wusie. 4 Dama dıı yi vuogaaŋ dı keŋ a
mʊʊla Yisa gaaŋ wıa a yıa nı, ta ka mʊʊla Yisa
dieke wıa die tı wone a mʊʊlı a yı nı wa, ta nı
tuose haalıgaaŋ dagıŋ aŋaŋ wʊvııŋ gaaŋ dagıŋ
ta a ka yi Ŋmıŋ Haalı dieke aŋaŋ wʊvııŋ dieke
die nı tuone a nyıŋ tı jigiri, die nıŋ nı saagı a yı
wa mıŋ aŋaŋ sʊgıfıalıŋ dene.

5 N ka yile dı vuodiekemba dı gaana nı dı ba
yiwo Yisa tʊntʊntıba naa, yiwo Yisa tʊntʊntıba
a tıaŋ mıŋ. 6 Dı nan bıagı yi dı n ka bıagı
bala vıınıŋ, ama n sıba Ŋmıŋ wıaha vıınıŋ ta
saŋŋa mana tı ŋaaŋ yuori daga nı mıŋ. 7 Die
n ka tuo jaaŋ a nyıŋ nı jigiŋ saŋŋa dieke die n
mʊʊlına Ŋmıŋ wʊvıınaha a yı nı wa. Ta bı sʊʊŋ
n gbaŋ tıŋgbaŋ dı n kɔtı nı, die n yiwo bıaŋ n
yine naa wa? 8 Die n bala nı Ŋmıŋ wʊbalıkaha,
die n tuose suŋŋiŋ a nyına Masia dıdıısırı gaası
jigiŋ aŋ ka sıı sıba n gaara ba nyinti mıŋ, amʊ
n nan bıagı a suŋŋi nı aŋaŋ Ŋmıŋ wıaha. 9 Ta
die n benne nı jigiri die n ka mugisi nı dı nı yı
mıŋ jaaŋ, tı nımballı diekemba die dı nyınna
Masedonia tıŋgbaŋ a keŋ wo, die yalla jadieke
nıŋ mana n yaalala a keŋ a yı mıŋ. Die n kana
ka mugisi nı wo, die gbaŋ gbaŋ n kaaŋ mugisi nı
yaa gamma. 10 Wusie maŋ bala naa Masia saaŋ
ma, dı vuoŋ wori Akaya tıŋgbaŋ lʊga mana a
baaŋ bıagı balı dı n vaa n kuuliku gie dı n tuone

jaaŋ a nyıŋ ba jigiŋ wıa. 11 Dı ka sıı sıba dı n ka
cho nı. Ŋmıŋ gbaŋ gbaŋ sıba n chone nı dene.

12 N nan dı yie naa, amʊ banıŋ tʊntʊntıba
mi kaaŋ ye sieŋ a kuule dı ba gbaŋ ba yiwo
Yisa tʊntʊntıba sıba tı gbaŋ tı tʊmma die wo.
13 Banıŋ tʊntʊntıba mi yiwo gıgaantıba, ta chıba
ŋmınchıbısı ba tʊʊmaha ma ta nagı ba gbaŋ
a bırıŋ sıba Masia tʊntʊntıŋ. 14 Ba tʊma die
wo, nı da vaa ka yi nı mamachi, dama die
gbaŋ Sitaani dı mıa ta naga ʊ gbaŋ a bırıma
sıba chaanıŋ malaka. 15 Die wıa dıı yi wʊnıŋ
Sitaani tʊntʊntıŋ dı gaama vuosi dı ba yiwo
Ŋmıŋ tʊntʊntıŋ diekemba dı dagınana vuosi dı
ba dıa Ŋmıŋ sieŋ, nı da vaa a yi nı mamachi.
Ŋmıŋ nan keŋ datı ba tıba sıba ba tʊʊma dı
mʊna dene.

Pɔɔli wahala diile Masia ma wıa

16 N bı balı nı mıŋ: Vuoŋ daa yilime dı n yiwo
gaamʊ, ama dıı yi nı yile dı n yiwo gaamʊ, nı
tuo mıŋ sıba nı baaŋ tuo gaamʊ dene wo amʊ n
nan bıagı a kuuli bıta. 17 Wudieke n yaalala dı
n balı nı naa ka yi tı Yɔmʊtieŋ wʊbalıka. Manıŋ
n balınana n gbaŋ gbaŋ wʊbalıka, n seŋ bala
sıba gaamʊ. 18 Ama vuosi pam dı kuulinene yaa
gamma wudieke ba bıagına yi ba yine vuota wıa,
n gbaŋ n nan bıagı kuuli. 19 Nı yile dı nı yaa wa
yıaŋ, ta die wıa nı yaa wa suguru ta wʊmma
yıa gaantıŋ aŋaŋ sʊgıfıalıŋ. 20 Nı vasa vuosi dı
pɔgılına nı sıba yɔŋısı, ta nyıra nı ta bı gbata nı.
Ta daansa nı yɔrı ta bı fala nı. 21 Die tı kana ka
yi nı naa wıa nı yile dı die tı wo hagırıŋ yaa?

Ama dıı yi vuoŋ dı yaa sikimiŋ ta nan bıagı
a kuuli, n gbaŋ n nan bıagı a kuuli. N seŋ bala
sıba gaamʋ. 22 Dıı yi gıgaantıba dı wasa ba gbaŋ
Hiiburu vuosi, n gbaŋ n yiwo Hiiburu vuoŋ. Ta
dıı yi ba wasa ba gbaŋ Izara vuosi, n gbaŋ n
yiwo Izara vuoŋ. Ta dı bı yi ba yi Abarahami
haagısı, n gbaŋ n yiwo ba wʋnyı. 23 Dıı yi ba
wasa ba gbaŋ Masia tʋntʋntıŋ, manıŋ n tıaŋ
ba mıŋ, dama n tʋŋ a yı Masia pam a tıaŋ ba.
N faası a tʋŋ mıŋ pam, ta die ba naga mıŋ a
yie dansarıka ma bʋ wo nʋaŋ. Ta die ba tıba
mıŋ aŋaŋ kpaasıŋ pam ta die saŋŋa pam die
maŋ ye daŋŋa ta gbigi kuŋ. Lele n wa bala sıba
gaamʋ. 24 Bʋnʋ die n gbaŋ gbaŋ n vuosi die
dı tıbı mıŋ aŋaŋ kpaasıŋ nʋaŋ baŋısı-taa aŋaŋ
awayı. 25 Romi vuosisi dıaŋ die dı nıgı mıŋ aŋaŋ
daaŋ die jigiŋ bʋtaa, ta saŋŋa kaanı die n dataası
die dı taa mıŋ aŋaŋ tana. Ta die haarısı die
dı ŋmabı a chʋʋsı ta bubi aŋaŋ mıŋ nyaaŋ ma
bʋtaa, ta saŋŋa kaanı ŋmıntʋası aŋaŋ yuŋ die
maŋ bie dakʋʋlıŋ sikpeŋ mʋgıkpıırı ma. 26 Die
n ŋaana dıa wa, die n bie wo mʋga daanpɔyı
ma aŋaŋ gbıgbatırıŋ daanpɔyı ma aŋaŋ n gbaŋ
gbaŋ n vuosi jigiŋ. Ta die bı bie daanpɔyı ma
tıŋgbaŋ gaası vuosi jigiŋ, aŋaŋ tıgıkpııma ma
aŋaŋ haagıŋ ma aŋaŋ mʋgıkpııma ma, aŋaŋ
vuodiekemba dı gaanana vuosi dı ba yiwo Masia
dıdıısırıŋ jigiŋ. 27 N seŋ tʋŋ mıŋ aŋaŋ nıŋŋmına
ta dii wahala, ta ka gʋʋra saŋŋa a taŋ, ta die
beri saŋŋa a taŋ aŋaŋ kɔŋ aŋaŋ nyanyuule ta
beri saŋŋa a taŋ ta ka die nyindiike, ta watı dı
yige mıŋ saŋŋa ataŋ ta maŋ wo garıŋ. 28 A bı
gʋtı, saŋŋa mana dı ŋaaŋ mugise mıŋ mıŋ yaa

gamma Masia dıdıısırıba mana ma. 29 Dıı yi
vuoŋ yada dı ka dala, n sʊŋ ŋaaŋ chʊʊsı mıŋ,
ta dıı yi ba gaaŋ vuoŋ ʊ yi bıaŋ, n ŋaaŋ yaa wa
sʊgıchʊʊsıŋ.
30 Dıı yi maŋ baa n kuuli, n nan kuuli yaa
gamma n wabına dene. 31 Tı Yɔmʊtieŋ Yisa
Chɔɔŋ Ɲmıŋ, vuodieke dı mʊna aŋaŋ bırıŋ yaa
gamma haahuu wo, wʊnıŋ ʊ sıba dı n bala
wusie. 32 Die n yene bie Damasikusi ma wa, naaŋ
Aritasi saŋka mi wo, die tıka jakʊʊŋ die yaala
ʊ yigi mıŋ mıŋ, ta die vaa gbıgbarıtıŋ dı gbarı
tıka gaamıŋ sanʊaha. 33 Ama die n zʊalıŋ die
dı nagı mıŋ a yi kparıŋ ma a nagı mıŋ a daagı
toli dieke dı benne tıŋgbaŋka gaamıŋ ma a sʊʊŋ
zieŋ tıŋgbaŋ, maŋ chıgı nyıŋ daa wa nuusi me.

12

Mamachi nyindiekemba Pɔɔli die dı yene wıa

1 N mʊ dı n kuulime mıŋ, ama ka wo nyʊarı
nıŋ. Ama lele n wa yaala n balı mıŋ yaa gamma
wudiekemba tı Yɔmʊtieŋ dı yuorine a dagı mıŋ
saŋŋa dieke n kana ka gʊʊra ta daansa wa. 2 N
sıba Masia dıdıısırʊ wʊnyı Ɲmıŋ die dı nagına
wa a jʊalı arızanna ma gbaŋ gbaŋ bına baŋ aŋaŋ
anıısa dı tıanna wa. N ka sıba dı die ka seŋ yi
yaa die ka yiwo daansa, Ɲmıŋ nyıına ma sıbına.
3 Sıba n wone a bala wa, Ɲmıŋ nyıına ma sıbına
dı daa wa gie die bie wo ʊ nyıŋgbanıŋ ma saŋka
mi yaa die ʊ ka jʊalı aŋaŋ ʊ nyıŋgbanıŋ. 4 Die ʊ
jʊalı a ga paradasi,* ta die ʊ wʊŋ wudiekemba ʊ
kaaŋ bıagı a balı vuoŋ, dama Ɲmıŋ kaaŋ saagı

* **12:4** 12.4 Arızanna saaŋ bına yi paradasi.

aŋ ʋ balı. 5 Die wıa n nan kuuli yaa gamma daa
wa gie ma, ama n kaaŋ kuuli yaa gamma n gbaŋ
gbaŋ n ma, ntaala n wabıŋ wıa. 6 Dıı yi maŋ
yaala n kuuli ama n kaaŋ dı sı sıba gaamʋ, dama
n nan dı bala wusie; ama n kaaŋ wɔŋ kuuli.
Manıŋ n ka yaala vuoŋ bırı mıŋ a tıaŋ n bırıŋ dı
mʋna die. N yaala ba daansıma n beriŋ dı sına
die, ta wʋmma n balala dene, ta ka kʋaŋ chaaŋ
ba sımma n yine vuodieke.
7 Ama die Ɲmıŋ die dı kana ka yaala dı n
kuuli yaa gamma mamachi wʋkpııŋ dieke n
yene wo wıa, die Ɲmıŋ dı vaa maŋ ye mugisiŋ
a nyıŋ Sitaani jigiŋ. Kanıŋ mugisiku mi dı yʋagı
mıŋ sıba haŋgɔɔŋ dı ŋaana tɔbı vuoke. 8 Die
maŋ jʋʋsı tı Yɔmʋtieŋ bʋtaa dı ʋ vʋarı kanıŋ
mugisiku a nyıŋ n jigiŋ. 9 Ama die ʋ yiŋŋi balı
mıŋ dı, “N suŋŋiŋ nyıına ma nan mɔgısı fʋ
kanıŋ mugisiku mi, dama vuodieke dı wone ʋ
gbaŋ gbaŋ ʋ hagırıŋ, nan seŋ ye n hagırıŋ.” Die
wıa n nan faası kuuli yaa gamma n wabıtı ma
aŋaŋ sʋgıfıalıŋ, amʋ Masia hagırıŋ nan keŋ n
ma. 10 Die wıa n yaa wa sʋgıfıalıŋ dıı yi maŋ
keŋ wabıgı, yaa ta vuosi dı bı zıa mıŋ, yaa maŋ
keŋ die wahala, yaa maŋ keŋ bie mugisiŋ me,
yaa ta yese wıa Masia wıa, dama maŋ keŋ wo n
gbaŋ gbaŋ n hagırıŋ, saŋka mi maŋ yese Masia
hagırıŋ.

Pɔɔli baga die dı benne Korinti vuosi ma dene

11 Nı vana maŋ bala sıba gaamʋ, dama nınıŋ
nı tınna mʋ nı bırıma mıŋ. Dıı yi maŋ ka
yi vuoŋ, ama vuodiekemba dı gaanana vuosi
dı ba yiwo Masia tʋntʋntıba ka tıaŋ mıŋ jaaŋ

mana ma. 12 Die n benne nı jigiri ta tʊma
mamachi tʊnkpııma aŋaŋ dagıtı, ta dii suguru
saŋŋa mana wa, die dagıya mıŋ dı n yiwo Masia
tʊntʊntʊ. 13 Lalıa Masia dıdıısırıŋ banıŋ ba dı
tıaŋ nı? Manıŋ n kana ka pıası nı dı nı suŋŋi
mıŋ wo, kanıŋ ka vana ba tıaŋ nı? Dıı yi die dı
vaa maŋ yi chʊʊsı, nı nagı n taalı a chaa mıŋ.
14 Bʊtaa ma wʊnna maŋ kieŋ dı n kaagı nı,
ama n ka kieŋ ta yaala jaaŋ nı jigiŋ, dı yiwo
nınıŋ maŋ yaala ama daa nı ligire. Daa ballı
yallınana nyinti a yıa ba tieliŋ, ama dı yiwo ba
tielibe yallınana nyinti a yıa ba. Nınıŋ nı yine n
ballı. 15 Die wıa n yaa sʊgıfıalıŋ dı n nagı jadieke
mana n yalla a yı nı halı n gbaŋ gbaŋ. N faasına
cho nı wıa, die wıa nı cho mıŋ bıta?
16 Dı yiwo wusie dı die n ka mugisi nı dı nı
yı mıŋ jaaŋ, ama nı bataŋ nan dı bala dı die n
gaaŋ nı mıŋ ta gbatı nı. Lalıa die maŋ gbatı nı?
17 Die vuodiekemba n tʊnna nı jigiri, wʊnyı die
nyırı nı mıŋ? 18 Die n jʊʊsı wa Tatusi dı ʊ keŋ nı
jigiŋ, ta die vaa tı nımballı wʊnyı dı dı wa a keŋ
nı jigiŋ. Tatusi ye a nyırı nı mıŋ? Tınıŋ tı wo
die sʊŋanyile. N tʊnnana aŋaŋ sʊŋanyile dieke
wo, die gbaŋ gbaŋ sʊŋanyile ʊ yallı. Sie dieke n
dına wa, ka gbaŋ gbaŋ ʊ gbaŋ ʊ dı.
19 Nı yile dı saŋŋa mana dı tı bala a gbata
tı gbaŋ wıa ma nı jigiŋ mıŋ? Aayı. Tı bie wo
Ŋmıŋ nıŋŋa ta bala wudieke Masia dı yaalala.
Tı nımballı choti, tı yaala tı suŋŋi nı mıŋ aŋ nı
mıŋŋı dıa Ŋmıŋ sieku, die wıa tı bala naa. 20 N
sıkpaaŋ nıga nı wıa dı maŋ keŋ keŋ n nan keŋ
haarı nı ta nı tarıgıya mıŋ ta sıı sıba n tınna a
yaala nı bemme dene wo, ta nı dıaŋ nı nan ye

ta n gbaŋ n tarıgıya mıŋ ta ka sıı sıba nınıŋ nı tınna yaala n bemme dene wo. N sıkpaaŋ nıga mıŋ dı n nan keŋ ye nı ta waagıŋ, aŋaŋ sʊgıbıaŋ, aŋaŋ sınyıırıŋ yɔrı yɔrı aŋaŋ halı aŋaŋ taŋ chʊʊsıŋ aŋaŋ kʊagaarıŋ aŋaŋ kalinbaani aŋaŋ watı yɔrı yɔrı bie nı sʊnsʊŋ. 21 N sıkpaaŋ nıga mıŋ dı Ɲmıŋ nan vaa n dii viivi maŋ keŋ kaagı nı bıbra. Dı nan dı sıı sıba n kʊmma dama dıı yi nı jusu dı ye ka vaa nı tʊmbıatıtı die nı wone a yie wo. Nı ye yiye dıgıntı tʊʊma sıba daakpana aŋaŋ hɔgʊkpana ta ka chıga viivi.

13

Kpatıŋ kpaamıŋ

1 N nan keŋ a kaagı nı n bʊtaa ma. Dıı yi nı balı dı vuoŋ yiwo taalı sıba dı maagına Ɲmıŋ gbaŋkʊ sʊŋ dene wo dı, “Sie daansıa vuosi bale yaa bataa balı a chʊʊsı wa.” 2 Die n kenne nı jigiri bule wo ma die n wɔŋ kpaaŋ nınıŋ vuodiekemba dı wone a yi bıabʊ aŋaŋ nı chanchaalıŋ mana mıŋ. N yaala n bı kpaaŋ nı n wone nı jigiri dı, maŋ keŋ yiŋŋi keŋ n nan datı vuodiekemba die dı yine bıabʊ tıba. 3 Die nan dagı dı Masia vana maŋ bala. Ʊ ka yi wabʊ nı sʊnsʊŋ, ʊ yaa hagırıŋ nı jigiŋ mıŋ. 4 Die ʊ nagı wa ʊ hagırıbʊ a dʊaŋ lʊgıŋ ta vaa ba kpaası wa dagarıkʊ ma. Lele nıŋ, Ɲmıŋ hagırıŋ wıa ʊ bie ʊ mısı ma. Tınıŋ vuodiekemba dı lagıŋna a bie ʊ ma wa wo hagırıŋ sıba Masia die dı wone hagırıŋ dene, ama tı nan dı beri Ɲmıŋ hagırıŋ wıa sıba Masia dı benne dene wo aŋ nı ye.

5 Nı daansı nı gbaŋ gbaŋ beriŋ ta ye dı nı seŋ
yi Yisa Masia yada yaa nı ka yi wo; dı yiwo talası
dı nı daansıma nı gbaŋ beriŋ dı sına dene. Nı ka
sıba a baarı dı Yisa Masia bie nı ma? Ʊ seŋ bie nı
ma, dama dıı yi ta ʋ ka bie nı ma, die nıŋ nı ka
yi ʋ vuosi wusie. 6 N yaa tama dı nı nan dı sıba
a baarı dı manıŋ nıŋ n yiwo ʋ vuoŋ aŋaŋ wusie.
7 Tı jʋʋsa Ŋmıŋ dı nı daa keŋ yi bıaŋ. Tı ka jʋʋsa
naa dı vuosi ye dı tı yiwo wusie vuosi mıŋ; aŋaŋ
vuosi bataŋ dı yilinene dı tı ka mıŋŋı a tʋŋ Masia
tʋʋmaha mana yɔrı, ama tı jʋʋsa Ŋmıŋ mıŋ dı
nı tʋma tʋnvıına, 8 Dama tı kaaŋ bıagı yi wııŋ
a chʋʋsı wusieke, ama tı zie wusieke kʋaŋ mıŋ.
9 Dıı yi tı sıı sıba wabıtı ta nı hagırıŋ tı ŋaaŋ
yaa sʋgıfıalıŋ mıŋ. Die wıa tı Ŋmıŋ jʋʋsıŋ yiwo
dı nı yi vuovıına a kpatı. 10 Die wıa, maŋ maaga
nı gbaŋkʋ gie n wone nı jigiri amʋ maŋ keŋ keŋ
a tʋgı nı jigiŋ, dı kaaŋ bı yi nıŋŋmına dı n datı
nı tıbıŋ ta dagı nı n yiko. Tı Yɔmʋtieŋ yı mıŋ
yikoke mıŋ dı n suŋŋi nı aŋ nı mıŋŋı ʋ sieŋ daa
n chʋʋsı nı.
11 N nımballı wudieke dı tıalına yiwo n taaŋ nı
mıŋ. Nı kpaŋŋı nı gbaŋ ta yi vuovıına a kpatı, ta
tuo n kpaaŋkʋ, ta yallıma nʋabalımıŋ, ta bemme
aŋaŋ sʋgıfıalıŋ aŋaŋ taŋ. Ta Ŋmıŋ vuodieke dı
chone tı ta yıa tı sʋgıdʋagıkʋ nan dı beri aŋaŋ
nı.
12 Nı waası taŋ vıınıŋ vıınıŋ.
13 Ŋmıŋ vuosi mana dı benne giena wa waasa
nı.
14 Tı Yɔmʋtieŋ Yisa Masia suŋŋiŋ, aŋaŋ Ŋmıŋ
choti, aŋaŋ Halıkasıka nʋabalımıŋ bemme aŋaŋ
nı mana.

Ŋmiŋ Nuahaalɩŋ Gbanɩŋ Kɔmɩŋ
Konni NT (Ghana)

copyright © 2004-2019 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Konni)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022
5d16fd5e-902d-51bf-967c-3e7c4efb8e57